

Η ΠΛΑΚΑ

PLAKA

□ Η Πλάκα είναι η πιο παλιά γειτονιά της Αθήνας. Στην Πλάκα χτυπάει η καρδιά της πόλης. Περιλαμβάνει την περιοχή που κατηφορίζει από τη βόρεια πλευρά του βράχου της Ακρόπολης και περικλείεται από τις οδούς Διονυσίου Αρεοπαγίτου, Αμαλίας και Μητροπόλεως για να καταλήξει, μέσω της οδού Βρυσακίου, στον περίβολο της αρχαίας Αγοράς.

Αν χωρίζαμε την Πλάκα σε ζώνες, τότε σίγουρα η περισσότερο τραγουδισμένη ζώνη της, αυτή που παραμένει σχεδόν η ίδια από την απελευθέρωση και ύστερα με ελάχιστη κτηριακή ανανέωση είναι αυτή που ξεκινά από την οδό Αδριανού και προχωρεί προς τα πάνω, τα Αναψώτικα, τη μικρή συνοικία όπου κατοίκησαν οι Κυκλαδίτες μάστοροι που εγκαταστάθηκαν στη νεοσύστατη πρωτεύουσα τη δεκαετία του 1830 και βοήθησαν στην οικοδόμησή της και καταλήγει στον Ιερό Βράχο.

Αυτό ακριβώς το κομμάτι της Πλάκας το πιο γραφικό, απεικονίζουν όλες οι παλιότερες φωτογραφίες που βρέθηκαν στο αρχείο της Γ.Γ. Επικοινωνίας - Γ.Γ. Ενημέρωσης εκτός από μια που απεικονίζει κομμάτι της Κάτω Πλάκας.

Δεν είναι σίγουρα τυχαίο, ότι ανάμεσα τους ξεχωρίζουν δύο, τραβηγμένες από ξεχωριστούς καλλιτέχνες φωτογράφους της εποχής, τη Βούλα Παπαϊωάννου και τον Ν. Τομπάζη.

■ Plaka is the oldest neighbourhood of Athens. Plaka is the place where the city's heart beats.

It includes the area coming down from the northern side of Acropolis rock and is surrounded by Dionyssios Areopagitis Street, Amalias Street and Mitropoleos Street, ending through Vryssakiou Street in the surroundings of the ancient Agora.

If we would split Plaka in zones, then surely its most well-known zone would be the part which remained almost unchanged since the liberation from the German occupation, with only minimal building restructuring, and is the area that starts from Adrianos Street and advances upwards ending at the sacred rock, called Anafiotika, the small neighbourhood inhabited by the Cycladian masons, who came to live in the new capital round about 1830 and helped to restructure it.

This part of Plaka, the most picturesque, is depicted in all the older photos found in the archives of S.G.Communication - S.G.Information, with the exception of one photo showing a part of Lower Plaka.

It is not by chance, surely, that amongst all these shots two are standing out, those taken by two exceptional artistic photographers of that period, Voula Papaionannou and N. Tombazis.

□ Πλάκα της Αθήνας

“Ένα χαρακτηριστικό δρομάκι της παλιάς γειτονιάς (Πλάκα της Αθήνας. Μια ομάδα μικρών μαθητών γυρνώντας απ’ το σχολείο).”

Η φωτογραφία είναι της Βούλας Παπαϊωάννου και είναι ακρονολόγητη. Πρέπει να έχει τραβηχτεί τη δεκαετία του 1940. Τα τέσσερα μικρά αγοράκια έχουν μόλις σχολάσει από το δημοτικό της οδού Αδριανού και ανηφορίζουν την οδό Ερεχθέως.

■ Plaka in Athens

“A characteristic small road of the old neighbourhood (Plaka in Athens. A group of young students returning from school).”

This photo is taken by Voula Papaioannou and is undated. It must have been taken during the 40’s. The four young boys have just finished classes at the junior school on Adrianou Street and are climbing up Erechtheos Street.

□ Τ' Αναφιώτικα με τα μικρά, άταχτα κτισμένα, σπιτάκια

Στην περιοχή, γνωστή παλιά σαν “Μαύρες Πέτρες” δημιούργησαν οι νησιώτες το “χωριό” τους μέσα στην πρωτεύουσα. Οι τοπικές συνθήκες, ανάλογες με αυτές που γνώριζαν απ’ τις πατρίδες τους, βράχια, απότομη κλίση του εδάφους, έλλειψη νερού δεν τους δυσκόλεψαν. Σκάλισαν σκαλοπάτια, άνοιξαν δρομάκια, έκτισαν στέρνες και έστησαν το χωριό τους, που πήρε τ’ όνομα του από τους πρώτους οικιστές του, τους Γ. Δαμίγο και Μ. Σιγάλα, μαστόρους απ’ την Ανάφη. Δεκαετία του ‘50.

■ The area called Anafiotika with its small randomly built houses

This neighbourhood, which used to be known in the past as “Mavres Petres”, provided for the people from the islands their own “village” inside the capital. The local conditions, rocky ground, steep inclinations, lack of water, similar to those they were familiar with from their places of origin, did not present any obstacle to them. They sculptured the steps, they opened up roads, they built cisterns, and here they set up their village, which was named after its first inhabitants, G. Damigos and M. Sigalas, masons from the island Anafi. Decade of the 50's.

□ Δρομόσκαλα

Μικρή χαρακτηριστική δρομόσκαλα που ξεκινά από την οδό Ραγκαβά και καταλήγει στη Στράβωνος. Ένα αγοράκι κατεβαίνει τη δρομόσκαλα.
Δεκαετία '50.

■ A pedestrian stairway

A small characteristic pedestrian stairway, starting from Ragava Street and ending at Stravonos Street. A young boy is descending the steps.
Decade of the 50's.

□ Στη οδό Στράβωνος.

Μια γυναίκα στο σκαλοπάτι της αυλόπορτας, ένα σφην-
ρήλατο σιδερένιο διακοσμητικό χωρίς το φανάρι, το
μπουρί της σόμπας στο παράθυρο, μια κληματαριά που
ξεπροβάλλει στο βάθος. Μικρές στιγμές του χθες.
Δεκαετία του '50.

■ On Stravonos Street

A woman standing in the tiny door step of the yard, a
hand-made forged-iron decoration without light, the
chimney pipe for the stove through the window, a
climbing vine showing in the background. Small moments
from yesterday.
Decade of the 50's.

□ Οδός Ερεχθέως

Στη δρομόσκαλα της οδού Ερεχθέως το 1948 ένα κοριτσάκι κατηφορίζει προσεκτικά φορτωμένο μ' ένα βαρύ τενεκέ. Η λήψη έχει γίνει από τη διασταύρωση της οδού Ερεχθέως με την Ερωτοκρίτου.

Δεξιά διακρίνεται το Μετόχι του Παναγίου Τάφου.

Η φωτογραφία είναι του Δ. Χαρισσιάδη.

■ Erechtheos Street

A little girl is descending carefully, carrying a heavy load on the pedestrian stairway of Erechtheos Street in 1948. This shot was taken at the junction of Erechtheos and Erotokritou Street.

On the right we see the Metochi of the Holy Sepulchre. This photo was taken by D. Charissiadis.

□ Πλάκα Αθήνα 1948

Στη γωνία των οδών Θρασυβούλου και Κλεψύδρας. Στ' αριστερά η ταβέρνα της Κληματαριάς, μια από τις παλιότερες πλακιώτικες ταβέρνες. Άλλη μια λήψη του Δ. Χαρισιάδη.

■ Plaka Athens 1948

At the corner of Thrassyvouli Street and Klepsydra Street. On the left the taverna of Klimataria, one of the oldest taverns in the area of Plaka. Also this photo is taken by D. Charissiadis.

□ Αναφιώτικα

Μια γωνία στ' Αναφιώτικα, στα τέλη της δεκαετίας του 1940.

■ Anafiotika

A spot in Anafiotika, at the end of the 1940's.

□ Η οδός Μνησικλέους

Η οδός Μνησικλέους με θέα το τείχος της Ακρόπολης.
Αχρονολόγητη φωτ. του Ν. Τομπάζη.

■ Mnissikleous Street

Mnissikleous Street viewing the Acropolis wall. A photo taken by N. Tombazis, undated.

□ Ο Άγιος Νικόλαος ο Ραγκαβάς

Ο Άγιος Νικόλαος ο Ραγκαβάς από το πάνω μέρος της οδού Επιχάρμου.

Ο κύριος ναός χρονολογείται στον 11ο -12ο αιώνα και είναι εγγεγραμμένος με τρούλο. Αργότερα στη βόρεια πλευρά του ναού προστέθηκε παρεκκλήσιο της Αγίας Παρασκευής.

Η φωτογραφία έχει τραβηχτεί τη δεκαετία του 1940.

■ St. Nicholas Rangavas

The church of St. Nicholas Rangavas, taken from the upper part of Epicharmou Street.

The main temple is dated around 11th - 12th century AD and is decorated with a dome. Later another chapel, dedicated to Αγία Παρασκευή, was added on the north side of the temple.

This photo was taken during the 1940's.

□ Ο Άγιος Νικόλαος ο Ραγκαβάς

Ο Άγιος Νικόλαος ο Ραγκαβάς όπως φαινόταν πριν αποκατασταθεί, το 1978, από τη γωνία των οδών Επιχάρμου και Τριπόδων.

Στη φωτογραφία ο ναός είναι επικρισμένος. Κατά της εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης του 1978 αποκαλύφθηκε η βυζαντινή τοιχοποιία της βόρειας όψης και του τρούλου. Διακρίνεται το παλιό καμπαναριό που δεν υπάρχει πια σήμερα, καθώς και ο πύργος του νεότερου καμπαναριού στο βάθος.

Χαρακτηριστική είναι επίσης η εικόνα των ανοιγμάτων του ναού, σαφώς αλλοιωμένη, που σήμερα έχουν αποκατασταθεί στην αρχική μορφή τους.

Η φωτογραφία είναι της Ν. Χρουσάκη.

■ St. Nicholas Rangavas

St. Nicholas Rangavas, as it was seen from the junction of Epicharmou and Tripodon Street, before its restoration, which was done around 1978.

On this photo the church is plastered. In 1978 the maintenance and restoration works revealed the sculpted stones used for the construction of the northern side and the dome, characteristic of the Byzantine period. We can see the old bell tower, which no longer exists today, and the more recent bell tower in the background.

Another outstanding feature is the openings of the church, clearly damaged, which have been restored to their original form in our days.

The photo is taken by N. Chroussakis.

□ Στην πλατεία Λυσικράτους

Ψηλά στην Πλάκα στην πλατεία Λυσικράτους ο πλανόδιος ανθοπώλης με το γάιδαρο του, πουλά τηνπραμάτεια του, χρυσάνθεμα και ντάλιες, αΐδημιτριάτικα. Φθινόπωρο. Ένας άνδρας με την “Καθημερινή” στο χέρι και το κοριτσάκι του δίπλα διαλέγουν προσεκτικά, χρυσάνθεμα.

Δεκαετία του 1950.

■ At Lyssikratous Square

High up in Plaka, at Lyssikratous Square, the wandering flower-seller with his donkey is selling his goods, marigolds and dahlias, flowering around the end of October. It is autumn. A man holding the newspaper “Kathimerini” and his daughter next to him, are carefully picking marigolds.

Decade of the 50's.

□ Η πλατεία της Αγίας Αικατερίνης

Η μόνη φωτογραφία της ομάδας αυτής που έχει τραβηχτεί στην κάτω Πλάκα στην Πλατεία της Αγίας Αικατερίνης. Με φόντο τους κίονες από το ρωμαϊκό περιστύλιο και τους φοίνικες στον περίβολο του ναού, δύο μικρά κοριτσάκια θαυμάζουν τα πανηγυριώτικα παιχνίδια κούκλες, κρεβατάκια, κατσαρολικά, κιθάρες και αυτοκινητάκια.

Τα “καλά” φουστανάκια των μικρών, τα καλοχτενισμένα μαλλιά και οι φροντισμένοι φιόγκοι, μας τοποθετούν τη φωτογραφία προς τα τέλη Νοεμβρίου την παραμονή η και ανήμερα της Αγίας Αικατερίνης.

Άλλη μια φωτογραφία του Δ. Χαρισιάδη.

Δεκαετία του 1950.

■ St. Catherine's Square

The only photo of this group taken in Lower Plaka at St. Catherine's Square. In the background the columns of the Roman colonnade and palm trees in the church's garden, in the front two little girls admiring the colourful toys on display, dolls, small beds, cooking pots, guitars and small cars.

The girls wearing their best clothes, their beautiful hair and their exquisite ribbons suggest that the photo was taken towards the end of November, either on the eve or on the day of St. Catherine's celebration.

Another photo taken by D. Charissiadis.

Decade of the 50's.

□ Στα όρια της Πλάκας

Άποψη της Αθήνας από τους πρόποδες της Ακρόπολης στο τέλος της οδού Κλεψύδρας.

Αριστερά εντοπίζουμε το τζαμί του Σταροπάζαρου και στη συνέχεια στη διασταύρωση περίπου των οδών Πελοπίδα και Αιόλου το Ωρολόγιο του Ανδρόνικου Κυρρήστου, γνωστό ως “Πύργος των Ανέμων ή Αέρηδες”(β΄μισό του 1ου μ.Χ. αιώνα). Από το μνημείο και προς το βάθος εκτείνεται η οδός Αιόλου.

Μπορεί κανείς να διακρίνει τους τρούλους και τα καμπαναριά της Αγ. Ειρήνης και της Χρυσοσπηλιώτισσας. Μετά τα Χαυτεία συνεχίζει η οδός Πατισίων.

Η φωτογραφία είναι αχρονολόγητη πρέπει όμως να έχει τραβηχτεί στα τέλη της δεκαετίας του 1950 ή στις αρχές της δεκαετίας του 1960 όταν η ανοικοδόμηση και η επέκταση της πόλης έχει πια προχωρήσει.

■ On the border of Plaka

A view of Athens from the foothills of the Acropolis, at the end of Klepsydra's Street.

On the left the Fethiye mosque and next to it, at the junction of Pelopidas Street and Aiolou Street, the Clock of Andronikos Kyristos, also known as the “Tower of winds” or Aerides (built during the second half of the 1st century AD). Beginning from this monument and going further is Aiolou Street.

We can also see the domes and bell towers of the churches St. Eirini and Chrysospiliotissa. After the area called Chafteia is the continuation of Patission Street.

This is an undated photograph, but it must have been taken at the end of the 50's or at the beginning of the 60's, when the restructuring and expansion of the city had advanced considerably.

□ Η Πλάκα χιονισμένη

“Μερική άποψις της πόλεως, χιονισμένης, τον Ιανουάριο 1963, ο οποίος ενέσκηψε με φοβερό κρύο και παγωνιά, παρόμοια των οποίων είχε να ηδεί η πόλις από το πρώτον έτος της Ιταλογερμανικής κατοχής το 1941. Διακρίνεται ευκρινώς ο χώρος ένθα ο Ναός του Ολυμπίου Διός, με την συστάδα των ωραίων στυλών του”. 26-11-1963

Η φωτογραφία έχει τραβηχτεί από την οδό Στράτωνος στην Πλάκα, στη διασταύρωση της με τη Θέσπιδος. Στον άξονα της Πύλης του Αδριανού, η οδός Λυσιστράτους οδηγεί στη μικρή πλατεία όπου το ομώνυμο χορηγικό μνημείο. Στο βάθος δεξιά το εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής (1872) και πίσω του ο λόφος του Μέτς.

■ Plaka in the snow

“A partial view of the city, with snow, in January 1963, when the weather conditions were extremely severe, similar to those that the city experienced during the first year of Italian-German occupation in 1941. We can clearly see the area hosting the Temple of Olympius Zeus, with the colonnade of its beautiful columns” 26-11-1963.

The photo is taken from Stratonos' Street in Plaka, at the junction with Thespidos Street. On the axis of Adriannos Gate, Lyssistratous Street leads to the small square with the homonymous choregic monument. In the background at the right the chapel of Agia Foteini (1872) and behind it the hill of Mets.